

Є.Ю. Заморський

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО.

У статті формулюється аналіз сучасного стану стосунків НАТО з Україною, з'ясування їх правових засад та основних принципів діяльності, а також дослідження еволюції відносин Україна - НАТО у процесі формування системи національної безпеки України. Спеціально досліджено найновітніші події, пов'язані зі співробітництвом України з Альянсом, зокрема результати Бухарестського саміту, новітній стан внутрішньо політичної та зовнішньополітичної ситуації в контексті її партнерства з НАТО.

Ключові слова: армія, співробітництво, євроатлантична інтеграція, національна безпека, військовий блок, збройні сили.

З другої половини 20 ст. Організація Північноатлантичного Договору перетворилася на важливу військово-політичну структуру, що об'єднала Європу з Північною Америкою. На першому етапі НАТО виконувало місію колективної оборони, що в умовах існування Варшавського договору забезпечила мирне існування в умовах протиборства двох різних політико-соціальних систем. При цьому у діяльності організації постійно розширювалася сфера політичного співробітництва країн-членів НАТО, що сприяло інтеграції європейських соціумів.

Контакти України з Альянсом мали місце ще з осені 1991р., а 9 липня 1997 на самміті у Мадриді було підписано Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО. За ініціативою президента Л.Д. Кучми Рада національної безпеки й оборони України схвалила 23 травня 2002р. стратегію України щодо НАТО. Її кінцевою метою було визначено вступ до Альянсу, але при цьому повинні були враховуватись інтереси стратегічного партнера України – Російської Федерації.

Неможливо закинути керівникам “допомаранчевої” України байдужість до проблеми інформування населення щодо характеру діяльності та цілей НАТО. Так, 13 грудня 2003р. Л.Кучма підписав указ, яким було затверджено Державну програму інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004 - 2007 роки. Тому що через політичне роз'єднання України в результаті президентських та парламентських виборів досягти бажаного для влади результату – схвалення ідеї вступу України до складу Альянсу – не вдалося, 20 червня 2007р. В.Ющенко підписав указ “Про Цільовий план Україна - НАТО”. У ньому також передбачалися й конкретні заходи щодо інформування суспільства.

Необхідно дещо уважніше проаналізувати причини млявого просування держави до членства у Європейському Союзі та НАТО. Причому сьогодні більшість політологів, які обстоюють ідею повноцінного членства України в Альянсі, переконані, що саме цей крок прискорить інтеграцію країни до Європи. При цьому вони посилаються на приклади інших держав Центрально - Східної Європи, де вступу до Європейського Союзу передувало членство саме в НАТО. На нашу думку, таке порівняння не зовсім правильне, бо політична ситуація в Україні не вкладається у константу подій наших сусідів, тому потребує більш складної оцінки всіх суспільних компонентів. Адже піврічне запізнення з затвердженням “Плану дій Україна - НАТО”

на 2007 рік було зовсім не випадковим, це продовження тих симптомів зволікання, які існували у середині 90-х років.

Ще в 1995р. перший заступник міністра закордонних справ України Б.Тарасюк пояснив співробітницю Відкритого інституту наукових досліджень засобів масової інформації М.Юнг позицію держави щодо НАТО. За його словами, Україна тому не подавала заявку на вступ до Альянсу, що “домагалася статусу нейтральної і без’ядерної держави, яка не бере участі у військових блоках”. Більше того, Б.Тарасюк заявив, що Україна не готова вступати до НАТО, як і організація не мала наміру приймати її. Якщо нам не відкривали дверей до Альянсу, мовив дипломат, “чому ж ми повинні втрачати самоповагу і випрошувати членство?” Не підтримувала тоді Україна навіть вступ до складу НАТО Румунії, бо вона мала з Києвом невирішені територіальні проблеми. Стосовно острова Зміїного вони не вирішені і в кінці 2007 р.

Тому що в середині 90-х років сильний опір членству України в НАТО чинили найбільше Франція, Нідерланди й Норвегія, керівництво МЗС республіки висунуло оригінальну, хоча й цілком фантастичну ідею. Пропонувалося проведення процесу реструктуризації Організації з безпеки та співробітництва у Європі (ОБСЄ) – створення своєрідного “зверх ОБСЄ”. Наявність такої структури повинна була замінити собою ідею подальшого розширення НАТО, сформувати “арку стабільності” від Німеччини до України, причому Польща повинна була б складати центр такої спільноти.

Подвійний підхід Г.Удовенка й Б.Тарасюка у розробленому Міністерством закордонних справ України 4 вересня 1995р. проєкті співпраці з Альянсом примусив Брюссель говорити не про участь Києва у складі НАТО, а лише співробітництво з Організацією. До початку 1996 р. у документах НАТО перевага віддавалася відносною з Росією, хоча заступник Генерального секретаря НАТО з політичних питань Г. Фон Мольтке і повторював у цей період, що організація бажає таким же чином співробітничати з Україною.

На черговій сесії Північно – Атлантичного договору 18 - 21 листопада 1996 р., останній секретар парткому МЗС України А. Бутейко попередив присутніх: питання про членство України в НАТО буде поставлене на порядок денний лише тоді, коли для держави складеться вкрай несприятлива ситуація з точки зору безпеки. Коли німецький представник К. Фойгт спитав А. Бутейка, чи Київ поставить питання щодо вивозу ядерних боєприпасів Росії за Урал, то відповіді він не одержав. Причина проста: у заступника МЗС України не було вказівок щодо таких проблем, а ініціативу проявити він не наслідився. Прагу, Будапешт і Варшаву турбувало те, що А. Бутейко озвучив наступну пропозицію України: якщо колишні члени Варшавського договору вступлять до НАТО, вони повинні відмовитись від розміщення ядерної зброї на своїх територіях [8].

Тому що для України поки що неможливий єдиний зовнішньополітичний вектор, ставлення різних регіонів до ідеї євроатлантичної інтеграції коливається від ледь неповного заперечення до гарячої підтримки. Після 2004 р. серед промоторів “помаранчевого зриву” існували занадто райдужні надії щодо термінів вступу до Альянсу. Навіть 1 лютого 2006 р. заступник міністра закордонних справ України В. Хандогій назвав абсолютно фантастичну дату такого акту: 2008 рік. Більш ніж дивний прогноз, бо 21 квітня 2005 р. на саміті у Вільнюсі Україна не отримала запрошення на вступ до Організації. Навпаки, у березні 2006р. заступник Генерального

секретаря НАТО Н. Фурне попередив: через внутрішні кризи в Грузії та Україні процес отримання членства обома державами у Альянсі – надто тривалий. Щоб подолати їх, необхідно досить багато років. Аналогічну позицію озвучив у жовтні 2006 р. один з військових керівників блоку генерал Р. Хено [12, s.75].

Поки що Україна разом з такими 129 державами, як Узбекистан, Конго, Сирія та іншими належить до так званої “сірої зони”. Це означає, що вступ до групи країн з достатніми інституційними основами демократії лежить за далеким обрієм. Навіть за показником свободи слова організація “Репортери без кордонів” у жовтні 2006 р. визначила для України 105 місце серед 168 країн. І це незважаючи на те, що головним досягненням “помаранчевої революції” була саме свобода!

На сьогодні український соціум розколотий, тяжіючи до двох головних зовнішньополітичних парадигм: європейської та євроатлантичної інтеграції, союзу з Росією й Білоруссю і вступу до Єдиного економічного простору. До того ж зазначимо, що тривалий час членство України в НАТО пов’язувалося зі збереженням стратегічних стосунків з Російською Федерацією. Добре розуміючи атмосферу в українському соціумі, підписанти “Універсалу національної єдності” від 3 серпня 2006 р. передбачили проведення референдуму щодо входження України до НАТО. Після виступу восени 2006 р. у Брюсселі прем’єр – міністра України В. Януковича, у котрому він вказав на необхідність дещо загальмувати поступ України до НАТО, дискусії на цю тему ще більш загострилися. Лідер БЮТ Ю.Тимошенко, враховуючи симпатії майбутнього електорату, 5 січня 2007 р. підкреслила, що зараз важко об’єднати країну проектом НАТО” [15].

3 грудня 2006 р. без подальшого руху знаходяться 4,5 млн. підписів громадян України, що висловили свою підтримку проведенню референдуму щодо ставлення до членства у НАТО та ЄС. Однак президент, вважаючи рівень інформованості жителів щодо сутності і стандартів діяльності НАТО низьким, поки що не прийняв рішення про такий референдум. Дивно, що вже 10 років іде мова про дефіцит поінформованості суспільства, але цілеспрямованої інформаційної системи по роз’ясненню громадськості визначеного чинним законодавством курсу країни з метою забезпечення його стабільної суспільної підтримки немає. Міністр оборони України А.Грищенко самовпевнено заявляв восени 2007 р., що міг би особисто загітувати громадян щодо доцільності вступу до НАТО, однак для цього не має часу. Поки що соціологічні дослідження фіксують: більше 63% дорослих громадян України не підтримують ідею членства в НАТО.

По регіонах України рівень позитивного ставлення до атлантичної інтеграції суттєво відрізняється. Насамперед тому, що населення Сходу й Півдня України впевнені: якщо держава стане членом Альянсу, гасло стратегічного союзу з Росією повністю нівелюється. Навпаки, на Західній Україні більше половини громадян підтримують ідею інтеграції до оборонних структур Заходу. У цьому відношенні “вражаючими” назвав результати соціологічного дослідження з участю 800 жителів Львова й Донецька Ігор Марков з Лабораторії соціологічних досліджень Центру підтримки приватної ініціативи у Львові. Проводилося воно протягом 8 – 18 грудня 2006 р. разом з донецькою компанією “ДІАЦ”, а результати оприлюднені на прес – конференції у Києві “Донецьк – Львів: соціокультурні ідентичності та практики”. 82 відсотки опитаних донеччан головним союзником України назвали Росію, у Львові

так не вважав жоден респондент! Проте 51% жителів міста Львова без вагань заявили, що Росія може бути ворогом України [7].

Складною та неоднозначною залишається ситуація на Кримському півострові, яку викладач Лондонської школи економіки й політики Г. Сакс порівняла з позиціями Татарстану, Абхазії, Придністров'я. На її думку, аналогічні кримським події мають місце і в автономіях Іспанії, у Шотландії та канадському Квебеку. Фактично Автономна Республіка Крим з усіма атрибутами – це конституційно гарантований для інституціоналізації кримської політичної ідентичності регіону. Причому вона може бути не етнічною, а лише регіональною. До того ж не вирішена до цього часу проблема кримськотатарської меншини, особливо з точки зору забезпеченості земельними площами. Тривожні події на Ай-Петрі 10 листопада 2007 р. показали, який небезпечний вибуховий потенціал зосереджений на території Криму. На цей раз рішення Меджлісу щодо мобілізації всіх чоловіків-татар від 18 років і створення загонів самооборони вєтував М.Джемілев, але гостре незадоволення, підтримуване кримськотатарською діаспорою в Турції, не зникає [13,Р.83,90]. Цілком характерним для Криму було засідання Круглого столу у Севастополі 18 квітня 2007 р. під назвою “НАТО – оборонний союз країн Європи та Америки чи агресивний військовий блок для придушення незалежності інших держав?” На ньому домінувала думка щодо недоцільності членства України в Альянсі [9,С.3]. З іншого боку, протилежні політичні сили прагнуть будь-що зламати опір так званої “п’ятої колони”, тобто тих, хто не бажає приєднання України до НАТО і виступає проти тотальної українізації. Ці ентузіасти атлантичного курсу вважають за необхідне провести переатестацію громадян і перевірку на лояльність державі [6]. Доки існує різка невідповідність геополітичних орієнтирів східних і західних територій держави, говорити про реальність членства в НАТО не доводиться.

Крім того, Україна економічно не готова до вступу, її системи цивільного контролю над збройними силами далеко не відповідають сучасним стандартам Заходу. Якщо Німеччина витрачає на свою армію 6 млрд доларів, то Україна – менше одного мільярда, хоча за чисельністю вони однакові. Не зовсім ясно, що таке трансформація НАТО: чи це американська модель військової реформи, що вимагає значних коштів і комп’ютерних мереж, чи за колишнім міністром оборони США Д.Г. Рамсфельдом – процес. Якщо погодитись з першою версією, то для нашої держави членство в Альянсі – величезна проблема або навіть нереальність [11,с.41].

Протягом 16 років незалежності Україна фактично знаходилася у стані офіційного нейтралітету. З точки зору потенційних зовнішніх загроз можливо умовно, навіть віртуально, зазначити чотири напрямки загрози. Однак сучасна армія України здатна забезпечити захист держави з одного напрямку, маючи не більше 60 - 70 тисяч особового складу об’єднаних сил швидкого реагування. До пізньої осені 2007 р. так і не вдалося Міністерству оборони виконати поставлені в кінці 2005 р. завдання: укомплектувати контрактниками по одній військовій частині у кожному з видів Національних збройних сил. Більше того, у флоті з 302 контрактників 207 звільнилися майже миттєво. Не менше проблем з’явилося під час осіннього призову 2007 р., хоча він був ледь не удвічі менший, ніж минулого року. Тому що суспільство занадто рано повірило у швидку відміну строкової служби, у багатьох регіонах збільшилася

кількість призовників, що ігнорували виклик до військкомату. Наприклад, у Шостці (Сумська обл.) розіслали 300 повісток, а з'явилися лише 10 юнаків [4, с.48].

Для громадян України питання членства в НАТО за своєю важливістю займає лише 20 місце серед інших соціальних та інших пріоритетів. У період передвиборчої кампанії жодна партія чи блок не акцентувала проблему атлантичної інтеграції. Серед 20 суб'єктів виборів 11 партій (блоків) виступали за проведення референдуму щодо вступу до Альянсу або висували ідею нейтралітету [5, с.А2].

Улітку 2007 р. керівник офісу зв'язку НАТО Д. Грін відмітив: політично-правова криза в Україні розбалансувала всі силові структури, утрачено чіткість оперативного контролю. Лідери Франції публічно заявляють про занадто тривалу політичну кризу в українському істеблішменті. Відмова "помаранчевих сил" від референдуму щодо вступу до Альянсу може реанімувати ідею позаблокового статусу України за умови підписання Договору про гарантії її безпеки з однією з великих держав. Тобто йдеться про такий статус, який має зараз Ізраїль – позаблокова країна без права на нейтралітет, хоча подібний вихід дискусійний [3].

Прихильники вступу до НАТО беззастережно запевняють, що у цьому випадку українські оборонні підприємства вийдуть на європейський ринок озброєнь, будуть притягнуті до проектів щодо розробки, виробництва і придбання озброєнь, в Україну придуть новітні технології. У найближчій перспективі на такий сценарій можна не сподіватися з двох причин: по-перше, європейські держави піклуються насамперед про власні робочі місця; по-друге, просування на високотехнологічні ринки можливо за умови високої конкурентоздатності продукції, що для більшості українських підприємств поки що є недосяжним критерієм. Однак у разі вступу до НАТО для вітчизняних підприємств ОПК відкриється можливість виходу на ринки інших держав у кооперації з західними чи російськими партнерами. Успіх буде залежати від результатів удосконалення державних механізмів стимулювання діяльності оборонної промисловості, реструктуризації галузі і підприємств. При застосуванні досвіду міжнародної кооперації можуть з'явитися і перспективи для просування українських підприємств у визначенні сегменти європейського ринку озброєнь.

Розповсюджена теза щодо кардинального впливу вступу до НАТО на прихід в Україну інвестицій також не беззастережна. Насправді досить переконливі результати демонструють східноєвропейські країни першої і другої хвиль розширення НАТО, у яких темпи росту інвестицій в економіку напередодні і після вступу до Альянсу складали: 40-70% у Словаччині, Словенії, Угорщині, 90-140% у Болгарії, Польщі, Чехії. Але ж у цих державах паралельно відбувається і процес інтеграції до ЄС, тому вони одержували значні фінансові дотації. Подібної перспективи Україна поки що не має.

Щоб забезпечити рівень співробітництва України з НАТО за формулою "партнер - союзник", Київ намагається всіляко просунути плани співробітництва з Альянсом у військово – політичній сфері. Без цього сподіватися на поступ у справі членства неможливо хоча б тому, що для лідера НАТО, якими є Сполучені Штати Америки, стосунки з Росією набагато важливіші, ніж з Україною. На початку 21 ст. НАТО висуває до нашої держави наступні вимоги:

- Україна повинна віддавати пріоритет найбільш ефективним і терміновим проектам, які б допомагали їй планувати виділення коштів на пов'язані з НАТО заходи

на досить тривалі терміни, якщо вона дійсно бажає відповідати фінансово за участь у партнерстві;

- Україна зобов'язана значно швидше і вдаліше проводити військову реформу, модернізувати військовий потенціал, суттєво підвищити професіоналізм армії. Українське необхідне подальше вдосконалення оборонної доктрини й фінансування, тилового забезпечення та цивільного контролю, бо без цього неможлива сумісність з НАТО;

- Україна повинна, нарешті, на ділі, а не на словах здійснювати економіко-соціальні та політичні реформи, котрі б забезпечили добробут і стабільність, без них держава не здатна стати повноцінним партнером, що заслуговує на повну довіру.

Незважаючи на розширення з 1997 р. напрямів співробітництва України з НАТО, Державна програма на 2001-2004 рр. так і не була виконана. До кінця 2007 р. не досягнуто бажаного рівня стандартизації засобів зв'язку, управління, штабних процедур, що заважає оперативному сумісництву та обміну військовою інформацією обох сторін. Мляво проходить процес узгодження політики і стратегії в галузі оборони, проведенню миротворчих навчань заважають політичні суперечки української еліти. Усе ще не налагоджено навіть посереднього цивільного контролю над Збройними силами України.

На жаль, можливості українського бюджету не дозволяють оптимально профінансувати Індивідуальну програму партнерства між Києвом і НАТО, гостро бракує фахівців із відповідною мовною підготовкою, які б вільно володіли військовою термінологією Альянсу. Тим не менш 18 червня 2007 р. В. Ющенко заявив про готовність держави взяти участь у силах безпеки під егідою НАТО навіть у Ісламській республіці Афганістан. Ще раніше міністр оборони А. Грищенко відзначив готовність України до участі у будь-яких місіях Альянсу від Балкан до Афганістану.

Звичайно, можливості Національної армії України досить обмежені, і не лише з точки зору матеріального забезпечення, але й реакції суспільства на участь військовослужбовців у «гарячих регіонах» планети. З іншого боку, неможливо замовчувати й факт недостатньо високої ефективності миротворчих сил НАТО, який було добре видно в ході подій на Балканах. Наприклад, згідно з планом операцій «Збір врожаю», що з 27 серпня 2001 р. проводилася в Косово протягом місяця миротворцями 13 держав, треба було зібрати і знищити зброю у прихильників албанських сепаратистів. Результат виявився жалюгідним: вдалося відібрати 3875 одиниць старої, антикварної, несправної зброї, хоча на руках у бойовиків налічувалося не менше 70 тисяч одиниць [10, с.99], звичайно, сучасного типу.

Останні роки серед членів Альянсу спостерігається гостра дискусія щодо доцільності подальшого розширення організації на Схід. Представники Західної Європи, на відміну від лідерів Центрально-Східної Європи, піддають сумніву необхідність надання новим членам НАТО гарантій безпеки у повному обсязі, вимагають уведення більш жорстких критеріїв до прийому кандидатів «другої хвилі». Такі позиції неминуче роблять перспективу подальшого розширення Альянсу проблематичною.

Добре відомо й інше: країни, що вступили до НАТО, спершу не набувають повноправного статусу, обмежені в правах, несуть додаткові обов'язки в урегулюванні військових конфліктів у сфері відповідальності НАТО. Обов'язковим стає реформування Збройних сил, їхня загальна уніфікація за всіма напрямками згідно з стан-

дартами Альянсу, а такі дії потребують значних коштів. Необхідно забезпечити надійний контроль над експортом озброєнь, демократичність політичного процесу, захист прав людини. Факт, що територія України прийнятна, вигідна для розміщення військових баз НАТО, однак Конституція такий крок забороняє. Крім того, подібний дозвіл командуванню НАТО абсолютно неприйнятний для Росії, а у випадку дозволу – Україна стає мішенню для терористичних атак. Звичайно, з практичної точки зору до 2017 р. говорити про реальність членства України в НАТО не доводиться, бо в Севастополі до цього часу перебуватиме Чорноморський флот Росії.

Доцільно підкреслити, що сучасна політика безпеки, до того ж в умовах невизначеності, враховує не ризики військової інтервенції чи стримування потенційних противників. Сучасні загрози породжені соціальними процесами. Для європейського континенту структури НАТО не відповідають запитам, які необхідні там для збереження стабільності й нейтралізації загроз. Тому при вирішенні питань безпеки європейці до керівництва НАТО не звертаються. Однак на відміну від старих членів Альянсу, країни Прибалтики та Центрально-Східної Європи значно ближче до Вашингтону концептуально у питанні взаємних гарантій, бо побоюються зростаючого впливу об'єднаної Німеччини.

Тому що однополярна модель сучасного світу занадто вразлива, а Д. Буш зробив немало геополітичних помилок, лідери Західної Європи мають намір протягом 10-15 років створити власну європейську армію. Вона буде суттєво доповнювати Збройні сили США як «soft power» і виконувати миротворчі, поліцейські операції. Нагадаємо, що за рівнем експорту озброєнь у 2006 р. Європа випередила США, тому Німеччина на 2018-2028 рр. - мета цілком реальна. Ще у 2005 р. Г. Шредер відзначив брак стратегічного мислення в межах НАТО. Більше того, Генеральний секретар Альянсу Я. де Хооп Схеффер раніше скаржився на недостатню якість політичного доповіді [1, с.146-156].

Початок Інтенсифікованого діалогу НАТО з Україною з осені 2005 р. не що інше, як аванс, бо до виконання Плану дій щодо членства Україна не готова з багатьох причин. Звичайно, неготовність нашої держави – зовсім не основна причина затягування з вирішенням питання членства України як у НАТО, так і у Європейському Союзі. З цього приводу доцільно згадати, що у червні 1993 р. ЄС формально дозволив потенційне членство для Румунії (і ще дев'яти держав), хоча Бухарест мав значно менше ознак демократії, ніж Росія, Білорусь чи Україна. Однак географічне розташування Румунії було надто вигідне для Європи, тому вказане рішення і мало місце. Аналогічно Сербія, що важлива для старого континенту стратегічно, стала об'єктом цікавості НАТО, коли Альянс вибрав військову відповідь на силові дії Белграду в Косово [14, р.57].

Необхідно зауважити: процес штучного пришвидшення процесу вступу України до складу НАТО, який спостерігався 1,5 роки не лише не приніс ефекту, але й відштовхнув від Альянсу багатьох громадян. До цього часу не прийнято проект закону, що розробила група парламентарів на чолі з покійним Є. Кушнар'ювим – «Про особливості вступу (приєднання) України до міждержавних організацій військово-політичного характеру». Неоднозначну реакцію у суспільстві та серед експертів викликав виступ у Брюсселі 14 вересня 2006р. прем'єр - міністра України В.Януковича. Не заперечуючи процесу подальшого співробітництва з НАТО, він заявив, що Украї-

на не готова до вступу в цю організацію [2,с.345]. Майбутній саміт у Бухаресті у квітні 2008 р. покаже, який сигнал для нашої держави дадуть керівники НАТО. Тому завдання української влади щодо співробітництва з Альянсом, інформаційної роботи, реформістських зусиль у всіх сферах залишилися.

Література

1. Брежнева Т.В. Трансформація та розширення НАТО: порядок денний та послідовність дій для України // Стратегічна панорама (Київ). - 2007. - №2.
2. Верховна Рада України п'ятого скликання. Друга сесія. Стенограф. Звіт. Том 2. 5 вересня - 5 жовтня 2006р. - К.: Парлам. вид-во, 2007.
3. Гришко Л. Україна – НАТО: Від Києва чекають визначеності // <http://www.dw-world.de> -- 12 червня 2007р.
4. Згурець С. «Якщо завтра війна». Україна до неї не готова // Вісті (Торонто; Нью Йорк). – 2007. - № 3.
5. Корнилов В. Украинские выборы как путь к двойному гражданству // 2000 (К.). – 2007. – 14 сентября.
6. Крысак К. О чѐм думает «пятая колония» // <http://www.hw.net.ua> – 26 мая 2007г.
7. Львов и Донецк находятся на разных планетах // <http://www.za.zubr.in.ua> – 2 января 2007г.
8. Особистий архів автора.
9. Степко Л. Круглий стіл з гострими кутами // Кримська світлиця (Сімферополь). – 2007. – 27 квітня.
10. Стрельчук Н. Конфлікт 2007р. у Македонії та роль НАТО і ЄС у його вирішенні // Історична панорама. Збірн. науков. статей Чернівецького націон. універс. Вип. 3. Спец-ть «Історія». – Чернівці: Рута, 2006.
11. Цехмістро Н.Я. Північноатлантичний союз на межі 20 – 21 ст.: адаптація до нових процесів і явищ у сфері міжнародних відносин // Історична пам'ять (Полтава). – 2007. - №1.
12. Rzchiladse G. RuЯland und Georgien. Konfrontation statt Kooperation // Osteuropa (Stuttgart). – 2007. - №7.
13. Sasse G. Constitution – Maning “From Above” and “From Below”: Crimea’s Regional Autonomy // Towards a New Ukraine II. Meeting the next Century. Proceeding of a Conference held on October 2-3, 1998 at the University of Ottawa (ed. by T.Kis, I.Makaryk, R.Weretelyk). – Ottawa: Chair of Ukrainian Studies, 1999.
14. Way L.A., Levitsky S. Linkage, Leverage, and the Post – Communist Divide // East European Politics and Societies (Berneley). – 2007. – Vol. 21, №1.
15. <http://www.byut.com.ua> – 5января 2007г.

Е.Ю. Заморский

Перспективы сотрудничества Украины с НАТО.

В статье формулируется анализ современного состояния отношений НАТО с Украиной, выяснение их правовых основ и основных принципов деятельности, а также исследование эволюции отношений Украина - НАТО в процессе формирования системы национальной безопасности Украины. Специально исследованы самые последние события, связанные с сотрудничеством Украины с Альянсом, в частности результаты Бухарестского саммита, новейшее состояние внутривнутриполитической и внешнеполитической ситуации в контексте её партнёрства с НАТО.

Ключевые слова: армия, сотрудничество, евроатлантическая интеграция, национальная безопасность, военный блок, вооруженные силы.

E. U. Zamorsky

Prospects of Cooperation of Ukraine with NATO.

In the article is the analysis of a modern condition of attitudes of NATO with Ukraine, finding-out of their legal bases and main principles of activity, and also research of evolution of attitudes Ukraine - NATO during formation of system of national safety of Ukraine formulated. The latest events connected with cooperation of Ukraine with the Alliance, in particular results of the Bucharest summit, the newest condition of an internal political and foreign policy situation in a context of its partnership with NATO are specially investigated.

Key words: army, cooperation, the euroatlantic integration, national safety, the military block, armed forces.